

Brusel 7. listopadu 2025
(OR. en)

14932/25

EDUC 416
SOC 735
EMPL 486
COMPET 1125
DIGIT 222
ENV 1173

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Úloha odborného vzdělávání a přípravy pro konkurenceschopnost a odolnost – <i>výměna názorů</i>

Delegace naleznou v příloze poznámku předsednictví pro řízení rozpravy na výše uvedené téma vypracovanou s ohledem na zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport konající se dne 27. listopadu 2025.

Úloha odborného vzdělávání a přípravy pro konkurenceschopnost a odolnost

Poznámka předsednictví pro řízení rozpravy

Odborné vzdělávání a příprava jako hlavní opora Evropy

Odborné vzdělávání a příprava jsou již mnoho let klíčovou otázkou evropské spolupráce a vzhledem k tomu, že Evropa čelí stále rychlejší ekologické, digitální a demografické transformaci a opětovně i bezpečnostním hrozbám, jako jsou hybridní útoky na životně důležitou infrastrukturu, je stále jasnější, že potřebujeme vysoce kvalifikované pracovní síly. Příliš mnoho zemí v celé Evropě se však stále potýká s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků, nedostatečným počtem zájemců o odborné vzdělávání a přípravu, vysokou mírou předčasného ukončování školní docházky a přetrvává názor, že odborné vzdělávání a příprava má menší hodnotu než akademické vzdělání. Zásadním úkolem je proto posílit nejen konkurenceschopnost Evropy, ale také její hospodářskou a demokratickou odolnost a schopnost poskytovat všem rovné příležitosti, pokud jde o přístup ke vzdělávání a odborné přípravě, celoživotnímu učení a kvalitním pracovním místům.

Odborné vzdělávání a příprava jako pilíř konkurenceschopnosti a odolnosti

Vzdělávání a odborná příprava jsou jednou z ústředních složek hospodářské a sociální agendy Evropské unie. S cílem posílit konkurenceschopnost Evropy a její hospodářskou a demokratickou odolnost a poskytovat všem rovné příležitosti k přístupu ke vzdělávání a odborné přípravě, celoživotnímu učení a kvalitním pracovním místům byla v posledních letech na úrovni EU zavedena řada iniciativ. Tyto iniciativy jsou zaměřeny na vzdělávání, odbornou přípravu, rozvoj dovedností a účast na celoživotním učení. Patří mezi ně doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost¹ a iniciativy Komise, jako je Evropská agenda dovedností², akční plán digitálního vzdělávání 2021–2027³ a Pakt pro dovednosti.

¹ Úř. věst. C 417, 2.12.2020, s. 1.

² Dokument COM(2020) 274 final.

³ Dokument COM(2020) 624 final.

V Draghiho zprávě o budoucnosti evropské konkurenceschopnosti z roku 2024 se zdůrazňuje, že investice do dovedností, zejména do odborných a technických dovedností, mají zásadní význam pro dosažení strategické autonomie, inovací a sociální soudržnosti v Evropě. V této zprávě se poukazuje na řadu výzev v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, jako je přizpůsobení odborného vzdělávání a přípravy měnícím se potřebám trhu práce, klesající úroveň vzdělávání, nedostatečná podpora studentů ze znevýhodněného prostředí, nedostatečné využití talentů v oborech STEM a závažný nedostatek základních digitálních dovedností.

Na základě popsaných výzev se ve zprávě požaduje, aby byla vypracována evropská strategie pro řešení nedostatků v oblasti dovedností, která by se zaměřila na všechny fáze vzdělávání. Zdůrazněna je také potřeba posílit mimo jiné základní dovednosti v oblasti základní gramotnosti a matematické gramotnosti, digitálních dovedností, zelených dovedností, dovedností v oborech STEM a průřezových dovedností.

Tato zjištění a doporučení vyžadují nový impuls pro další rozvoj odborného vzdělávání a přípravy jako atraktivní a vysoce kvalitní vzdělávací dráhy se slibnými kariérními příležitostmi pro jeho účastníky.

Výzva ke koordinovaným opatřením, která posílí úlohu odborného vzdělávání a přípravy

Navzdory úsilí členských států se společné výzvy EU i nadále zaměřují na atraktivitu, relevantnost pro trh práce, inkluzivnost a partnerství, včetně poradenství, učení se prací, digitalizace a vyššího odborného vzdělávání a přípravy.

V této souvislosti by se v rámci budoucí evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, a zejména v oblasti odborného vzdělávání a přípravy na všech úrovních, měly země dále podporovat při řešení potřeb trhu práce, zvyšování excelence a inkluzivnosti a podpoře inovací v systémech odborného vzdělávání a přípravy. Vzdělávání a odborná příprava, včetně odborného vzdělávání a přípravy, musí zároveň zajistit, aby jednotlivci měli nezbytné odborné dovednosti, včetně schopnosti hrát aktivní úlohu v demokratických společnostech.

Úsilí na evropské úrovni by se mělo zvýšit a mělo by doplnit vnitrostátní reformy tím, že určí směr a poskytne nástroje a platformy pro spolupráci, což umožní, aby se odborné vzdělávání a příprava staly skutečnou hnací silou společenské odolnosti a konkurenceschopnosti. Kromě toho je pro dosažení plného potenciálu evropského odborného vzdělávání a přípravy nezbytná úzká spolupráce mezi poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy na všech úrovních, podniky a vládami, aby se zajistilo, že osnovy odborného vzdělávání a přípravy budou i nadále relevantní a budou reagovat na vyvíjející se požadavky trhu práce a společenské požadavky. Tato mnohostranná spolupráce zvyšuje kvalitu vzdělávání a odborné přípravy, podporuje inovace, posiluje možnosti přístupu žáků či studentů k vysokoškolskému vzdělávání a smysluplným pracovním příležitostem a umožňuje jednotlivcům aktivně se zapojit do demokratických společností, čímž posiluje celkovou konkurenceschopnost evropských ekonomik.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti předsednictví vyzývá ministry, aby odpověděli na níže uvedené otázky sloužící jako podklad pro výměnu názorů na toto téma. Žádáme, aby vystoupení byla omezena na maximálně tři minuty.

- Jak můžeme ve větší míře sladit programy odborného vzdělávání a přípravy s potřebami trhu práce a zároveň zajistit, aby byly vysoce kvalitní a inkluzivní a všem jeho účastníkům poskytovaly nezbytné odborné a společenské dovednosti?
- Jak můžeme zvýšit nejen atraktivitu, ale také genderovou vyváženost programů odborného vzdělávání a přípravy, zejména v oborech STEM?